

Förnämlig barnmedicinsk kunskapskälla

Lawrence Miall, Mary Rudolph, Malcolm Levene. **Barnmedicin i ett nötskal (Pediatrics at a Glance)**. Översättning och bearbetning: Jonas F Ludvigsson. 223 sidor. Lund: Studentlitteratur; 2004. ISBN 91-44-03187-4.

Recensent: Carl Lindgren, med dr, Stockholm.

|| »O God! I could be bounded in a nutshell, and count myself a king of infinite space ...«, förklarar Hamlet i andra aktens andra scen. Det är just vad författarna till denna bok har lyckats med. Att i ett nötskal innesluta, om inte oändliga rymder, så ett tillräckligt omfång av nyttig, praktisk kunskap som stimulerar till vidare förståelse av det sjuka barnet. De tre brittiska författarna är alla välkända, framstående forskare med intresse för undervisning och som dessutom har en fast förankring i den kliniska vardagen.

Problemorienterad utgångspunkt

Traditionella läroböcker i såväl pediatrik som andra kliniska ämnen har med förkärlek framställt sjukdomstillstånd i organindelning, inte sällan med fokusering på det sällsynta, som kan bekräftas med sofistikerade laboratorieundersökningar eller databaserad bildframställning.

Men det vanliga är trots allt det oftast förekommande, och den stora delen av barnmedicinska problem presenterar sig som regel inte särskilt väldefinierad. Som regel uppenbarar de sig i form av diffusa och svårtolkade symtom, där objektiva fynd kan vara sparsamma, och där utredningar inte leder till någon klar diagnos trots subjektiv – eller av föräldrarna – upplevd ohälsa. Att som denna bok förutsättningslöst utgå från symtommet med en problemorienterad ansats ligger helt i linje med reformeringen av läkarutbildningen. Från att tidigare ha varit uppdelad i olika enhetliga block går utbildningen nu mot en alltmer integrerad och problemorienterad pedagogik. I linje med detta har allt fler läroböcker

inom enskilda ämnen anpassat sig efter det pågående studieplansarbetet. Man presenterar ett core curriculum inom ämnet som var och en måste känna till men hänvisar de mer komplicerade och ovanliga tillstånden till (sub)specialisterna. Ett skandinaviskt exempel på en liknande pedagogik är den tidigare recenserade »Klinisk pediatrik« av T Markstad, Läkartidningen 2003;48:4018.

För barnvårdscentraler och skolläkare

»Barnmedicin i ett nötskal« tar således symtommet som utgångspunkt och ger förslag på differentialdiagnoser snarare än på diagnoser. Sjukdomstecknen diskuteras mot bakgrund av barnets biologiska ålder och utveckling. I sin överskådlighet och med tecknade illustrationer, olika flödesscheman och bildmaterial stimulerar den till vidare fördjupning. Den fyller följaktligen inte måttet av en heltäckande lärobok i barnmedicin, men gör inte heller anspråk på det. Boken riktar sig främst till studenter under utbildning, men kan säkert också försvara sin plats som lättillgänglig informationskälla på barnvårdscentraler och skolläkarmottagningar.

Tar upp de mest centrala områdena

Boken är indelad i nio kapitel, som är fokuserade på de mest centrala områdena inom barnmedicin, t ex »Att undersöka barn«, »Vanliga symtom«, »Tillväxt och utveckling« och »Det akut sjuka barnet«. Blåsljud behandlas t ex inte under någon sektion för cirkulationsapparatens sjukdomar och avvikelser utan under rubriken »Problem som upptäcks i samband med hälsokontroll«. Särskilt värdefullt finner jag kapitlet »Att förstå utredningar«, som behandlar värdet av vissa undersökningar och diskuterar hur resultatet av dessa skall tolkas.

Vissa randanmärkingar

Till följd av bokens uppläggning kan vissa avsnitt vara svåra att återfinna i löpande text, men hittas lätt genom det digra sakregistret. Avsnittet om epilepsi är till exempel inplacerat under rubriken »Barn med funktionshinder«, medan cancer som trots allt idag i många fall har en god prognos återfinns under rubriken »Kroniska sjukdomar«.

Jag saknar ett kapitel som mer utförligt beskriver hur man känner igen neuropsykiatriska funktionsstörningar, mental retardation och beteendevvikelser. Detta speglar måhända en tradition i den miljö författarna verkar, med en skarp gränsdragning mellan vad som skall behandlas inom ramen för barnmedicin respektive barnpsykiatri. Boken förefaller också främst fokusera på det yngre barnet och i andra hand på det

äldre barnet. Så viktiga och ofta förekommande problemområden inom ungdomsmedicin, som alkohol, drogmisbruk, suicid, sexualitet, fetma och ätstörningar avhandlas exempelvis på knappa tre av de dryga två hundra sidorna.

Bra anpassad till svenska förhållanden

Trots dessa randanmärkingar är boken mycket tilltalande i sin överskådlighet och pedagogiska tillgänglighet. Jonas F Ludvigsson har på ett ytterst förtjänstfullt sätt såväl översatt som anpassat den engelska originaltexten till svenska förhållanden. Tack vare honom har vi nu berikats med en förnämlig källa till kunskap om att barnet inte kan betraktas utifrån sina enskilda delar utan endast utifrån sin helhet och hur denna helhet presenterar sig.

Om kvinnors liv, arbete och hälsa under 1900-talet

Annika Forssén, Gunilla Carlstedt. **Varsågod och var stark. Om kvinnors liv, arbete och hälsa under 1900-talet**. 306 sidor. Lund: Studentlitteratur; 2003. ISBN 91-44-01332-9.

Recensent: Ingela Heimann, verksamhetschef, psykiatriska kliniken, Kungälv, ordförande i Kvinnliga läkares förening.

|| Genom 20 kvinnors berättelse får vi följa Sveriges utveckling från början av 1900-talet och fram till sekelskiftet och hur denna påverkat kvinnors liv. Vi får följa dem från deras egen uppväxt och genom livet som kvinna; ett liv innefattande förvärvsarbete, kärlek, barn, omsorg om andra, hushållsarbete, ansvar, sorg och deras möten med vården.

De är samtliga födda mellan 1909 och 1926.

Många för illa

Vilken klass man föddes i kom att präglade de förväntningar som samhället ställde på kvinnan. Mycket var givet och det